Savas-Säätiön omavalvonnan raportti Q2 / 2025

Taustaa

Omavalvonnalla varmistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuus sekä palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (finlex.fi) velvoittaa palveluntuottajia raportoimaan julkisesti, miten omavalvontaohjelmassa kuvatut asiat toteutuvat. Omavalvontaohjelman toteutumisesta raportoidaan neljän kuukauden välein. Savaksen omavalvontaohjelma on julkaistu Savaksen internetsivuilla.

Omavalvontaraportissa on kunkin raportointijakson käytettävissä olevat tiedot omavalvontaohjelman toteutumisesta sekä niiden pohjalta tehdyistä korjaavista ja kehitettävistä toimenpiteistä. Tämä raportti on ajalta 1.5.-31.8.2025.

TULOKSET JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

RAI-ID -ARVIOINNIN TULOKSET

Savas-Säätiössä on tehty vuodesta 2020 RAI-arvioinnit asumispalvelujen asiakkaidemme palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioimiseksi. RAI-järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö. Kehitysvammaisille asiakkaille on käytössä RAI-ID ja mielenterveyskuntoutujille (RAI-CMH). THL tuottaa RAI-arviointitiedoista vertailutietoa ja tutkimusta, jotka auttavat kehittämään palveluista asiakkaiden tarpeita vastaavia ja tuloksellisia. Yksittäisen asiakkaan RAI-tuloksia käsitellään nimenomaisen asiakkaan palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa, mm. palvelun toteuttamissuunnitelman ja asiakassuunnitelmann laadinnassa.

Tässä raportissa käsitellään yleisellä tasolla keskeisiä Savaksen RAI-ID tuloksia laadun osalta aj. 1.7.-31.12.2024 (THL:n viimeisimmät raportoimat tulokset, tulokset julkaistu 6/2025). RAI-ID -arviointeja on ko ajanjaksolla tehty Savaksella 281 asiakkaalle (valtakunnallinen vertailuaineisto yht. 6362 henkilöä). RAI-CMH tuloksia ei käsitellä, koska mielenterveyskuntoutujien asiakasryhmä on säätiöllä pieni.

RAI-ID -palveluprofiilin tulokset verrattuna valtakunnalliseen aineistoon

RAI-ID -tuloksista saatavat palveluprofiilitiedot kertovat, mihin osa-alueisiin palvelu keskittyy. Tämä liittyy suoraan siihen, millaisia asiakkaita palvelussa on – eli millaisia tarpeita heillä on. Asiakasprofiili vaikuttaa siihen, mihin palvelun painopisteet suuntautuvat.

Savaksella asiakasprofiilin ja palveluprofiilin välillä on osin hyvä vastaavuus: Savaksen palvelussa panostetaan perustellusti päivittäisiin toimintoihin ja toimintaympäristöön, mikä tukee

ikääntyneempää ja kommunikointiin enemmän tukea tarvitsevaa asiakaskuntaa.

Savaksen henkilöstörakenteessa korostuu sosionomien sekä viriketoiminnan ohjauksen työpanos. Tämä tukee asiakkaiden osallisuutta ja arjen taitojen kehittämistä. Sen sijaan sairaanhoitajien panos jää huomattavasti vähäisemmäksi kuin muilla palveluntuottajilla, mikä muodostaa kehittämistarpeen erityisesti huomioiden asiakkaiden ikärakenne. RAI-ID -aineistossa Savaksen asiakkaat ovat keskimäärin vanhempia (ka. 48,8 v vs. 43,9 v).

Läheisten osallistuminen asiakkaiden arkeen on Savaksessa vahvempaa kuin valtakunnassa keskimäärin. Tämä tukee asiakkaiden hyvinvointia ja vahvistaa heidän sosiaalisia verkostojaan.

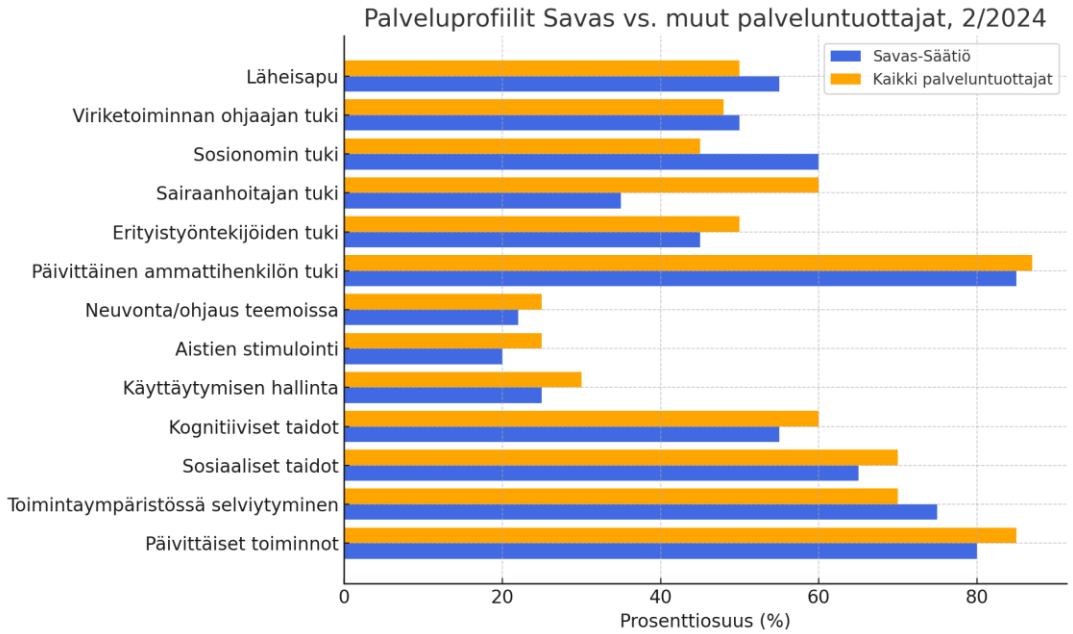

RAI-ID -tulokset / Positiivinen laatu

RAI-ID:n positiivisen laadun mittareilla Savas-Säätiön tulokset ovat valtakunnallista tasoa parempia kaikilla osa-alueilla. Asiakkaiden osallisuus ja kokemus oman äänen kuulumisesta arvioinneissa on Savaksessa erityisen vahvaa. Sosiaalisen osallistumisen taso (RISE-indeksi 4,6 / asteikolla 0–6) on merkittävästi korkeampi kuin valtakunnassa keskimäärin.

Suurimmalla osalla asiakkaista on säännöllinen yhteys läheisiin: 90 % pitää yhteyttä perheenjäseniin tai ystäviin ja 81 %:lla on luottohenkilö. Lisäksi asiakkaat osallistuvat arviointiprosesseihin aktiivisemmin kuin muualla, mikä lisää osallisuuden ja asiakaslähtöisyyden kokemusta.

Keskeinen kehittämistarve liittyy läheisten osallistumiseen itse RAI-arviointeihin. Vaikka läheiset ovat mukana arjessa, heidän systemaattinen osallistamisensa arviointiprosesseihin on vähäisempää. Tämän vahvistaminen parantaisi arviointien kokonaisvaltaisuutta ja syventäisi yhteistyötä perheiden ja läheisten kanssa.

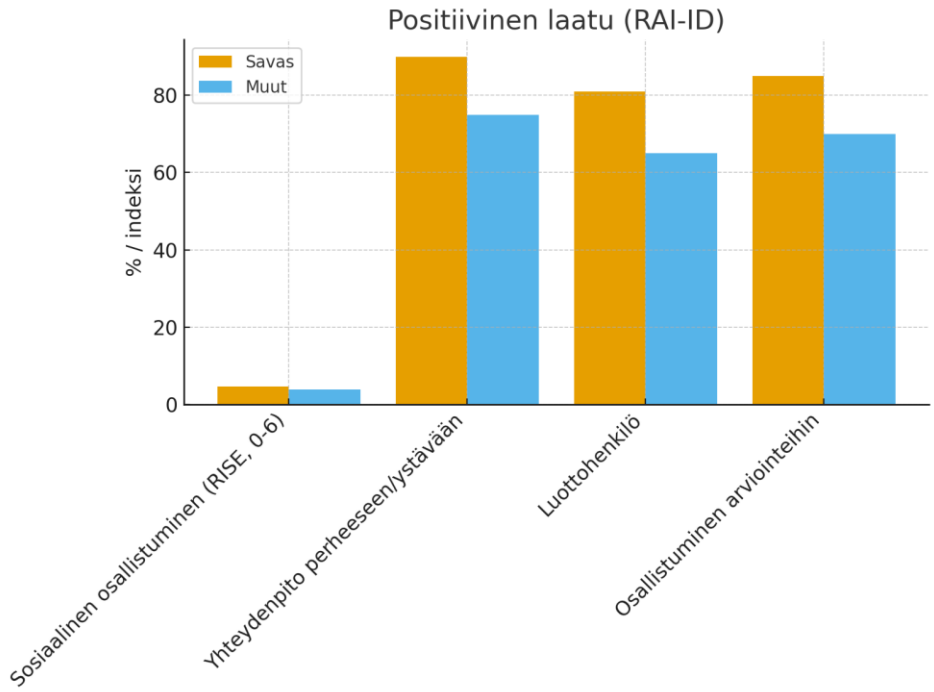

<u>RAI-ID tulokset, laatuongelmat</u>

RAI-ID:n laatuongelmien osalta Savas-Säätiön tuloksissa näkyy sekä vahvuuksia että kehittämistarpeita. Positiivisena erona muihin palveluntuottajiin on se, että asiakkaiden lääkitystiedot ovat ajan tasalla, influenssarokotuskattavuus on korkeampi, rauhoittavien lääkkeiden käyttö vähäisempää ja asiakkailla esiintyy vähemmän alavireistä mielialaa ja kiusaamisen kokemuksia.

Laatuongelmien osalta keskeisin haaste on lääkityksen tarkastusten toteutuminen lääkärin toimesta, mikä jää selvästi alle valtakunnallisen tason. Savaksessa vain 61 % asiakkaista ei ollut saanut lääkärin tekemää lääketarkastusta, kun valtakunnallinen vertailutaso oli 39 %. Tämä johtuu pääasiassa lääkäripalvelujen saatavuusongelmista. Käytäntönä on lääkityksen tarkastus vuoden välein, mikä ei aina toteudu edes tässäkään laajuudessa, vaikka valtakunnallinen kriteeri edellyttää tarkastusta puolivuosittain.

Suun terveyden ongelmat (kipu, puremisvaikeudet) ovat kaksinkertaisia valtakunnalliseen vertailuun nähden. Savaksessa 26 %:lla asiakkaista esiintyi kipuja tai puremisongelmia, kun valtakunnallinen vertailuluku oli 11 %. Kaatumisia esiintyy enemmän (Savaksessa 28 % vs. muut 20 %), mikä selittyy osin asiakkaiden korkeammalla keski-iällä, mutta vaatii silti aktiivista riskienhallintaa ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

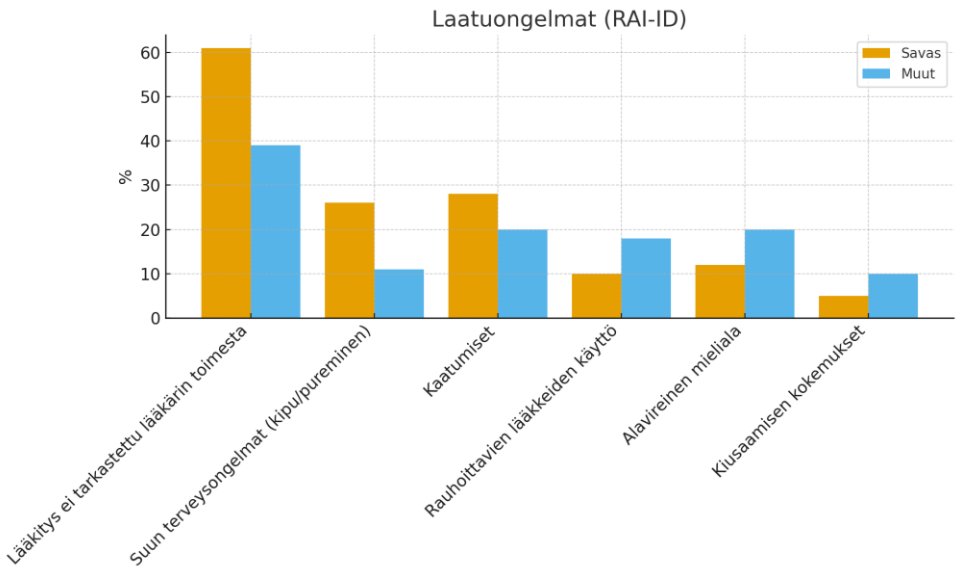

Savaksen RAI-ID tulosten kehitys v. 2022-2024

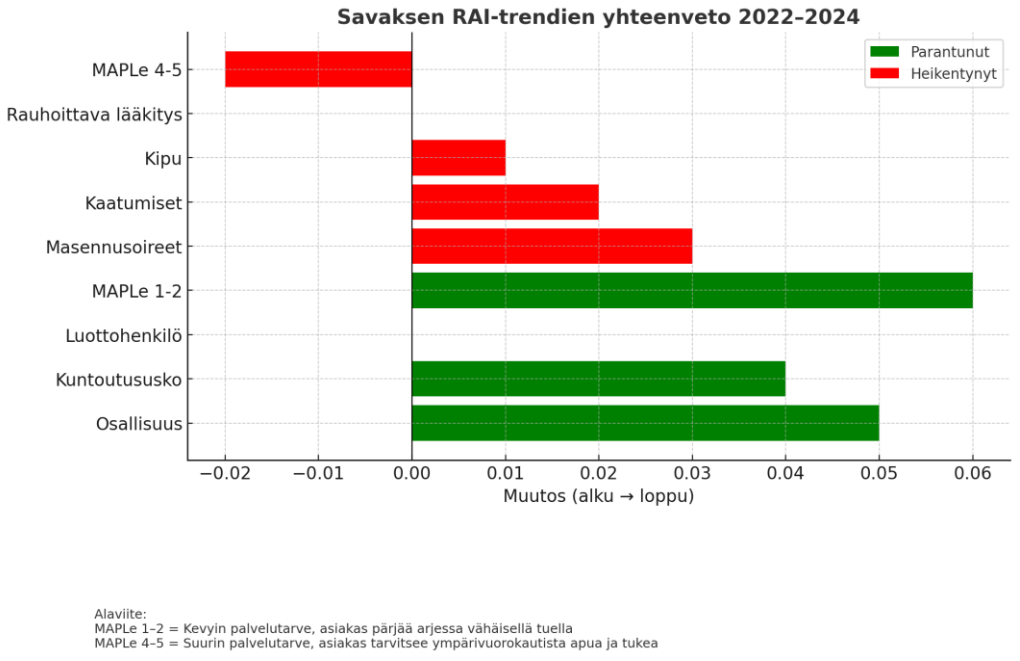

Parantuneet osa-alueet ja vahvuudet:

Savaksessa on onnistuttu vahvistamaan useita asiakastyön kannalta keskeisiä osa-alueita.
- Osallisuus ja kuntoutususko ovat nousseet, mikä kertoo asiakkaiden kokemuksen vahvistumisesta omasta merkityksellisyydestään ja pystyvyydestään.
- Luottohenkilön olemassaolo on säilynyt hyvällä tasolla, mikä tukee asiakkaiden ihmissuhteiden ja sosiaalisen turvaverkon vakautta.
- Fyysinen aktiivisuus ja arjen itsenäisyys ovat parantuneet lievästi, mikä viittaa siihen, että kuntouttavat ja toimintakykyä ylläpitävät toimet tuottavat tulosta.
- MAPLe 1–2 -luokassa olevien osuus on kasvanut, mikä tarkoittaa, että kevyemmän tuen tarpeessa olevia asiakkaita on enemmän.

Kehittämiskohteet:

Trenditiedot osoittavat myös selkeitä alueita, joihin tulisi kohdentaa kehittämistä.
- Masennusoireet ja muut psyykkiset haasteet ovat nousussa, mikä kertoo mielenterveyden tukitoimien vahvistamisen tarpeesta.
- Kaatumiset ja turvattomuuden kokemukset muodostavat edelleen riskialueen, joka edellyttää ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja ympäristön turvallisuuden kehittämistä.
- Kipu ja fyysiset rajoitteet eivät ole vähentyneet odotetusti, mikä viittaa tarpeeseen vahvistaa

kivunhallintaa ja fysioterapeuttista tukea.
- MAPLe 4–5 -luokassa olevien osuus pysyy korkeana, mikä kertoo edelleen asiakkaiden vahvasta palvelutarpeesta ja edellyttää henkilöstöresurssien sekä osaamisen riittävää varmistamista.

Työntekijöiden perehdytyksen palautteet

Tässä on käsitelty Savaksen työntekijöiden palautteet (19 kpl) perehdytyksestä tammikuu-elokuulta 2025. Palautteiden perusteella työntekijöiden perehdytys koetaan pääosin myönteisenä ja työyhteisöön kiinnittymistä tukevana.

Perehdytyksessä koettiin onnistuneina:

- Hyvä vastaanotto ja työilmapiiri: Uudet työntekijät ja opiskelijat kokivat olonsa tervetulleiksi, ja työyhteisö oli tukeva ja ystävällinen.
- Ammattitaitoiset perehdyttäjät: Perehdyttäjät olivat asiantuntevia, helposti lähestyttäviä ja ohjasivat selkeästi.
- Selkeä ja käytännönläheinen perehdytys: Perehdytys eteni vaiheittain ja käytännön työn kautta oppiminen koettiin tehokkaaksi.
- Perehdytyslomake: Auttoi perehtymisen seurannassa ja toi rakenteellisuutta.

Perehdytyksen kehittämiskohteet:

- Vastuun selkeyttäminen: Perehdytyksen laatua vahvistaa vastuuhenkilön nimeäminen jokaiselle uudelle työntekijälle, mikä lisää johdonmukaisuutta.
- Suunnitelmallisuuden vahvistaminen: Perehdytyksen aikataulujen ja sisältöjen täsmentäminen tukee perehtyjän varmuutta ja sujuvoittaa aloitusta.
- Riittävä ajankäyttö: Perehdytyksen laadun varmistamiseksi on hyvä huolehtia riittävästä ajasta asioiden läpikäymiseen ja kertaamiseen.
- Yhtenäinen linjaus: Yhteiset käytännöt siitä, miten eri työntekijät osallistuvat perehdytykseen, varmistavat monipuolisuuden säilymisen ja vähentävät mahdollisia epäselvyyksiä.

Näiden kehittämiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin.

Poislähteneiden työntekijöiden palaute

Kyselyyn vastasi 30 työntekijää. Keskiarvot eri arviointikohdissa vaihtelivat 4,0–4,7 (asteikolla 1–5), mikä kertoo yleisesti myönteisestä kokemuksesta työstä Savaksella. Useimmat vastaajat voisivat työskennellä Savaksella uudelleen ja suosittelisivat työnantajaa ystävilleen. Lähtösyyt liittyivät usein määräaikaisten sopimusten päättymiseen, uramahdollisuuksiin muualla, perhesyihin tai työjärjestelyihin.

Vahvuudet

- Työilmapiiri ja yhteishenki: Moni vastaaja kiitti lämpimästä vastaanotosta, työyhteisön hyvästä hengestä ja kollegiaalisuudesta.
- Esimiestyö: Useissa yksiköissä yhteistyö esimiehen kanssa sujui hyvin ja esimiehet koettiin ymmärtäviksi, ystävällisiksi ja ammatillisesti osaaviksi.
- Arvot ja asiakaslähtöisyys: Asiakkaiden kunnioittaminen, luottamuksellinen ilmapiiri ja arvoperusteinen työskentely nousivat esille vahvuuksina. Työntekijät kokivat työnsä merkitykselliseksi.
- Mahdollisuus kehittymiseen: Koulutukseen panostaminen ja ammatillinen kasvu mainittiin erityisesti positiivisena kokemuksena.
- Työyhteisön tuki: Työkaverien auttavaisuus, kannustava palaute ja yhteinen tekemisen meininki korostuivat monissa palautteissa.

Kehittämiskohteet

- Työilmapiirin vaihtelu: Joidenkin yksiköiden palautteissa mainittiin työilmapiiriin liittyviä kielteisiä piirteitä, mm. vuorovaikutuksen ongelmia. Työyhteisön avoimen ja rakentavan ilmapiirin vahvistaminen nähtiin tarpeelliseksi.
- Työnjako ja resurssit: Joissakin yksiköissä työnjako koettiin epäselväksi tai työntekijäresurssi riittämättömäksi.
- Palkka ja työehdot: Osa vastaajista nosti esiin palkkatason ja työaikajärjestelyt (kolmivuorotyö) lähtösyinä. Näissä koettiin tarvetta kehittämiselle työn houkuttelevuuden varmistamiseksi.
- Perehdytys ja sijaiskäytännöt: Ennakkoon suunniteltu perehdytys ja sijaisten tukeminen vahvistaisivat työyhteisön toimintaa.

Poikkeamat

Ajalla 1.6.- 31.8.2025 on tehty yhteensä 194 kpl poikkeama- tai vaarailmoituksia 23 eri toimintayksikössä. Ilmoitukset on joko läheltäpiti-tilanteita tai tapahtuneita poikkeamia**.** Suurin osa (54%) käsitellyistä poikkeamista on luokiteltu matalan riskiluokan poikkeamiksi.

Suurin osa (39%) vaara- ja poikkeamailmoituksista oli työturvallisuuteen liittyviä riskejä, joista valtaosa oli asiakkaiden haastavan käyttäytymisen aiheuttamia tilanteita ja keskittyvät autismikirjon asiakkaiden yksiköihin. Näissä tilanteissa korjaavina toimenpiteitä on mm. autismikuntoutuksen ja -osaamisen keinot, Avekki-koulutukset ja -konsultaatiot, moniammatillinen yhteistyö / verkostoyhteistyö, autismikonsultaatiot asiantuntijoilta, jälkipuintikäytännöt, työterveyshuollon käytännöt sekä Savaksen työsuojelun tuki/ohjaus.

Laatupoikkeamiksi määriteltyjä ilmoituksia oli yhteensä 59 kpl. Laatupoikkeamat olivat prosessin poikkeamia eli oli poikettu sovitusta käytännöstä / menettelystä.

Asiakasturvallisuuteen liittyviä ilmoituksia oli tarkastelujaksolla yhteensä 48 kpl. Suurin osa (19 kpl) oli lääkehoidon prosessiin liittyviä poikkeamia. Asiakasturvallisuusilmoitukset on käsitelty asianomaisessa yksikössä..

Kehittämiskohteet

Poikkeamien tunnistaminen ja niiden kirjaaminen on hyvällä tasolla ja poikkeamia tunnistetaan laaja-alaisesti ja niihin reagoidaan herkästi. Tämä vahvistaa toiminnan omavalvontaa ja laadunhallintaa. Poikkeamien käsittely on strukturoitu yksiköiden kokouskäytäntöihin, mutta niiden käsittelyn kirjaaminen vaatii edelleen tehostamista. Vakavat vaaratilanteet ilmoitetaan ohjeistuksen mukaan aina viipymättä säätiön johdolle sekä hyvinvointialueelle

Muistutukset / Kantelut

Tarkastelujaksolla käsiteltiin kaksi muistutusta, jotka liittyivät asiakastyöhön. Muistutus käsiteltiin ohjeiden mukaisesti nimenomaisessa yksikössä. Lisäksi käsiteltiin kaksi asiakasreklamaatiota Etelä-Savon hyvinvointialueen alueen kanssa ja näihin sovittiin yhdessä korjaavat toimenpiteet.

Epäkohtailmoitukset

Tarkastelujaksolla on jatkettu yhdessä yksikössä aiemmin tänä vuonna esiin tulleen vakavan epäkohtapoikkeaman korjaavia toimenpiteitä. Asiaan on puututtu valvontalain mukaisesti.

Lisätietoja: Palvelujohtaja Sari Kokkonen, p. 044 0363506, sari.kokkonen@savas.fi